

Kiezen voor het onderwijs

In het onderwijs gaat het vooral om lesgeven. Ook zijn er ondersteunende en leidinggevende functies.

Het reguliere onderwijs bestaat uit:

- **Primair onderwijs** (po): basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs.
- **Voortgezet onderwijs** (vo): praktijkonderwijs, voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (vmbo), havo en vwo.
- **Middelbaar beroepsonderwijs** (mbo): regionale opleidingscentra (roc's), agrarische opleidingscentra (aoc's) en vakscholen.
- **Hoger beroepsonderwijs** (hbo): hogescholen.
- **Wetenschappelijk onderwijs** (wo): universiteiten.

In het **primair** onderwijs geeft een leerkracht over het algemeen les in alle vakken. Soms zijn er wel aparte vakleerkrachten voor gym en/of handvaardigheid.

In het **voortgezet onderwijs** geeft een docent les in een specifiek vakgebied, zoals wiskunde, Nederlands of economie.

Instructeurs in het **(v)mbo** begeleiden studenten vooral tijdens het praktijkgedeelte. Zij geven zelfstandig (delen van het) onderwijs, maar altijd onder verantwoordelijkheid van een docent of het onderwijsteam.

Andere functies in het onderwijs zijn:

- onderwijsassistent, lerarenondersteuner
- klassenassistent in het speciaal (voortgezet) onderwijs
- technisch onderwijsassistent (TOA) in het voortgezet onderwijs en het mbo
- intern begeleider
- remedial teacher
- locatieleider/afdelingsleider/directeur

De meeste leerkrachten hebben een vast contract. Leraren in opleiding hebben vrijwel altijd een tijdelijk contract.

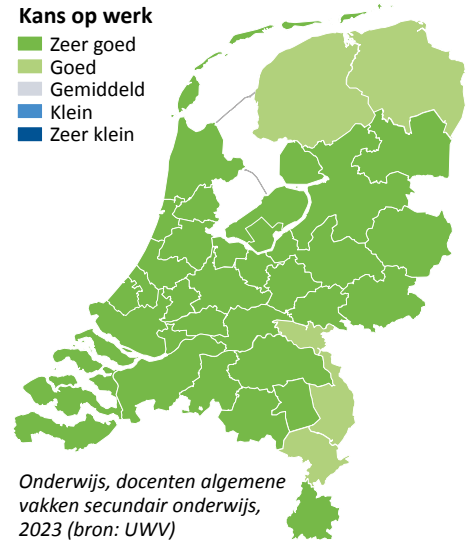
Ontwikkelingen

Mede door corona heeft digitalisering en het online leren een vaste plek ingenomen. Een docent moet om kunnen gaan met bijvoorbeeld nieuwe media, video-functionaliteiten en online lesmateriaal.

Scholen hebben de afgelopen jaren extra geld gekregen om de lerarentekorten op te lossen, de werkdruk te verminderen en onderwijsachterstanden bij leerlingen te verminderen. Er zijn extra onderwijsassistenten aangenomen, maar bijvoorbeeld ook (vak)docenten (zoals gymleraren).

Kans op werk

- Zeer goed
- Goed
- Gemiddeld
- Klein
- Zeer klein

Onderwijs, docenten algemene vakken secundair onderwijs, 2023 (bron: UWV)

Kans op werk

Er zijn goede kansen op werk voor leraren in het basis-, het speciaal-, het voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs. In het basisonderwijs zijn de kansen op werk het grootst in de Randstad. In de toekomst worden overal in Nederland tekorten verwacht.

In het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs zijn de kansen op werk goed voor taalvakken (Duits, Nederlands, Frans, Engels en klassieke talen) en exacte vakken (informatica, wis-/natuur/scheikunde, biologie en techniek). Ook voor docenten lichamelijke opvoeding en voor maatschappelijke vakken als economie en maatschappijleer zijn mogelijkheden. Daarnaast zijn er goede kansen voor vakdocenten techniek en verpleegkunde/verzorging in het mbo. Docent culturele en kunstzinnige vorming is minder kansrijk. Er zijn meer vacatures voor onderwijsassistent, maar ook veel mensen die dit willen doen. De kans op werk voor onderwijsassistenten is dan ook nog niet groot.

Kijk ook op leerwerkloket.nl/kans-op-werk.

Talent voor het onderwijs

Als leerkracht heb je **didactische en pedagogische vaardigheden** en goede kennis van het vakgebied nodig.

- Sociale en communicatieve vaardigheden
- Interesse in mensen en empathie
- Begeleiden
- Presenteren
- Flexibel
- Organiseren
- Leren
- Stressbestendig

Opleidingen

Primair onderwijs:

- Onderwijsassistent (mbo 4)
- Lerarenopleiding basisonderwijs (pabo)
- Academische lerarenopleiding: een combinatie van de universitaire studie onderwijskunde of pedagogiek en het hbo-programma van de pabo.

Hoger onderwijs

- Minimaal hbo-diploma en de Basiskwalificatie Didactische Bekwaamheid (BDB).

Instructeur voor praktijklessen in (v)mbo:

- Instructeur mbo (mbo 4)
- Educatieve associate degree tot onderwijsondersteuner (2-jarig hbo).

Voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs:

- Lerarenopleiding (hbo): tweedegraads bevoegdheid voor de eerste 3 klassen van havo en vwo, vmbo, mbo, volwasseneneducatie en praktijkonderwijs
- Hbo masteropleiding (2 tot 3 jaar) als vervolg op een lerarenopleiding: eerstegraads bevoegdheid voor alle klassen van havo en vwo, vmbo, mbo, volwasseneneducatie en praktijkonderwijs.
- Universiteit: studie in het vak waarin lesgegeven gaat worden en een 1-jarige lerarenopleiding om eerstegraads docent te worden.

Mogelijkheden voor zij-instromers

- Met een hbo- of wo-diploma, maatschappelijke en beroepservaring, kun je mogelijk als zij-instromer direct betaald aan de slag als leerkracht. Je moet dan eerst een geschiktheidsonderzoek doen. Dit kan bijvoorbeeld een praktijkopdracht zijn. Hieruit moet blijken of je al voldoende kennis, inzicht en vaardigheden hebt om direct voor de klas te staan, welke aanvullende scholing en begeleiding je nodig hebt en of je in staat bent om binnen 2 jaar je onderwijsbevoegdheid te halen.
- Met een diploma dat aansluit op een schoolvak, kun je een kortere 'kop-opleiding' doen.
- Er zijn ook mogelijkheden voor gastdocenten en hybride docenten in het voortgezet onderwijs en het mbo. Een hybride docent combineert het docentschap met een andere baan. Een gastdocent of hybride docent mag maximaal 6 uur per week lesgeven zonder onderwijsbevoegdheid, onder begeleiding van een bevoegd docent.

Aan de slag in het onderwijs

- Kijk op rijksoverheid.nl/onderwerpen/werken-in-het-onderwijs, bij vragen en antwoorden over opleidingen, hoe je leraar, docent of onderwijsassistent wordt.
- Bekijk routes naar het leraarschap in het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en mbo op onderwijsloket.com. Zij houden ook webevents en geven praktische informatie.
- Check of jouw bacheloropleiding aansluit bij een schoolvak op hbo.bachelors.nl/kopopleiding en verkort het zij-instroomtraject.
- Leraarvanbuiten.nl geeft voorlichting voor wie leraar wil worden vanuit een ander beroep.
- Kijk voor meer informatie over beroepen in het onderwijs op de nationaleberoepengids.nl/sector-onderwijs.
- Op duo.nl vind je adressen van alle scholen.
- Meesterbaan.nl is een vacaturebank voor het onderwijs.
- Op Leeroverzicht.nl kun je zoeken naar een cursus of opleiding.
- Kijk op KiesMBO.nl voor informatie over opleidingen en beroepen op mbo-niveau.
- Op Studiekeuze123.nl/opleidingen vind je alle erkende hbo- en wo-opleidingen.
- Kijk op Leerbanenmarkt.nl.
- Kijk op Kijk op leerwerkloket.nl hoe je online een leerbaan kunt vinden.
- Zoek op werk.nl/werkzoekenden/vacatures/ naar leerbanen.

scan me! →

Wie betaalt de opleiding?

- Bij DUO vind je [financiële regelingen voor lerarenopleidingen](#).
- Kijk op leerwerkloket.nl voor informatie over financiële regelingen.

Op leerwerkloket.nl/kiezen-voor-een-beroep vind je meer info en een handig (klikbaar) overzicht van de in deze flyer genoemde sites.

Wil je persoonlijk advies? Ga naar een [Leerwerkloket bij jou in de buurt](#).
Kijk op www.leerwerkloket.nl/leerwerkloketten.

Leerwerkloket

